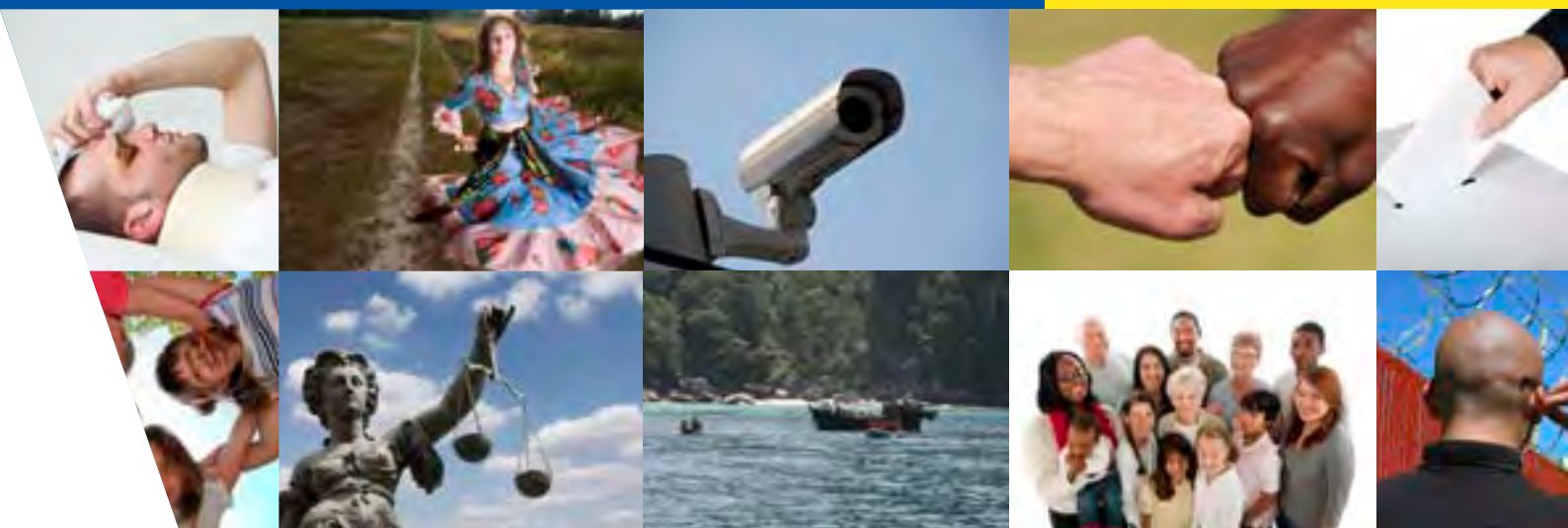

HIGHLIGHTS

Alapjogok: válogatás a legfontosabb jogi és politikai fejleményekből 2010-ben

FRA

EUROPEAN UNION AGENCY FOR FUNDAMENTAL RIGHTS

Amennyiben a fordítással kapcsolatban kérdése merül fel, kérjük, tekintse meg az angol nyelvű verziót, amely a dokumentum eredeti és hivatalos verziója.

A Europe Direct szolgáltatás az Európai Unióval kapcsolatos kérdéseire segít Önnek választ találni

**Ingyenesen hívható telefonszám *
00 800 6 7 8 9 10 11**

(*) Egyes mobiltelefon-szolgáltatók nem engednek hozzáférést a 00800-as telefonszámokhoz vagy kiszámlázzák ezeket a hívásokat.

Fotó (borító és belső): © iStockphoto

Bővebb tájékoztatást az Európai Unió az További interneten talál (http://europa.eu).

FRA – Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége
Schwarzenbergplatz 11 – 1040 Bécs – Ausztria
Tel.: +43 (0)1 580 30 - 0
Fax: +43 (0)1 580 30 - 691
Email: info@fra.europa.eu
fra.europa.eu

Katalógusadatok a kiadvány végén található.
Luxembourg: Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2011

ISBN 978-92-9192-690-9

doi:10.2811/22967

© Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége, 2011
A sokszorosítás hogy a forrás megnevezésével engedélyezett.

Printed in Luxembourg by Imprimerie Centrale

PRINTED ON ELEMENTAL CHLORINE-FREE BLEACHED PAPER (ECF)

**Alapjogok: válogatás
a legfontosabb jogi és politikai
fejleményekből 2010-ben**

Az összefoglaló az idei FRA éves jelentés több címet, az Európai Unió alapjogi chartája, színekódolt az alábbiak:

Szabadságok

Menekültügy, bevándorlás és integráció
Határellenőrzés és vízumpolitika
A magánélet tiszteletben tartása és a személyes adatok védelme

Egyenlőség

A gyermekjogok, a gyermekek védelmét is beleértve
Egyenlőség és megkülönböztetés
Rasszizmus és etnikai megkülönböztetés

A polgárok jogai

A polgárok részvétele

Igazságszolgáltatás

A hatékony és független igazságszolgáltatáshoz való jog
Az áldozatok jogai, a kártérítést is beleértve

Ez az összefoglaló az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének (FRA) 2011-es éves jelentéséből kiválasztott főbb kérdéseket helyezi a középpontba, a lapszálon található szövegdobozokban pedig hivatkozik az FRA vonatkozó 2010-es kiadványaira, amelyek kivétel nélkül elérhetők az FRA weboldaláról, a fra.europa.eu címen.

A 2011-es éves jelentés az alapjogok területén 2010. január és december között felmerült kihívásokat és az elért eredményeket mutatja be (lásd a szövegdobozt). A teljes jelentésben az alapjogok területén történt eseményekről és fejleményekről szóló elemzés azt mutatja, hogy bár voltak fontos fejlemények 2010-ben, önelégültségre semmi ok.

Az Európai Uniót és tagállamait az alapjogok területén belül különféle kérdések érintik, konkrétan: a roma közösségekben kitartóan fennálló szélsőséges szegénység és társadalmi kirekesztés; a menedékkérők egyre nehezebb helyzete egyes tagállamokban; a migránsok integrációjának megoldásra váró kihívásai; az adatvédelem területének új kérdései; a gyermekek jogainak megsértése; a gyakorlatban érvényesülő egyenlőség sokakat érintő hiánya, illetve a rasszizmus és megkülönböztetés állandó esetei; az igazságszolgáltatáshoz való elégtelen hozzáférés és az áldozatok védelmének alacsony szintje.

Ennek fényében nem meglepő, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) a 27 uniós tagállam és a tagjelölt Horvátország ellen 795 ítéletet adott ki, és az ítéletek közül 657-ben legalább egy alapjog megsértését állapította meg (lásd az 1. táblázatot). Ezen ügyek többsége nem tartozik az uniós jog alkalmazási körébe. Mindazonáltal azt el kell ismerni, hogy a bírósági ügyek csak „a jéghegy csúcsát” jelentik, figyelembe véve az alapjogi visszaélések be nem jelentett eseteinek számát. Fontos továbbá hangsúlyozni az EU és a tagállamok által betartandó nemzetközi alapjogi kötelezettségeket, mivel az uniós jog szoros kapcsolatban van a nemzetközi alapjogi joggal. 2010-ben szinte mind egyik EU-tagállamot ellenőrizték egy vagy több európai (Európa Tanács) és nemzetközi (ENSZ)

Az FRA Alapjogok: kihívások és eredmények 2010-ben című éves jelentése az Ügynökség 2007–2012-re kijelölt fő tematikus munkaterületei mentén épül fel. 10 fejezetből áll, emellett külön foglalkozik a romákkal és alapjogi helyzetükkel Európában.

Kiemelt téma: Az EU-ban élő romák – az alapjogok érvényesítésének kérdése

1. Menekültügy, bevándorlás és integráció
2. Határellenőrzés és vízumpolitika
3. A magánélet tiszteletben tartása és a személyes adatok védelme
4. A gyermekjogok, a gyermekek védelmét is beleértve
5. Egyenlőség és megkülönböztetés
6. Rasszizmus és etnikai megkülönböztetés
7. A polgárok részvétele
8. A hatékony és független igazságszolgáltatáshoz való jog
9. Az áldozatok jogai, a kártérítést is beleértve
10. Nemzetközi jogi aktusok és kötelezettségek

Ez a 29 oldalas összefoglaló az FRA 2011-es éves jelentésének kiemelt témáit mutatja be. A teljes jelentés, illetve az egyes fejezetek letölthetők a fra.europa.eu címen. A referenciák a fő jelentésben az egyes fejezetek végén találhatóak.

szerződés szerinti mechanizmus alapján. Az EU tagállamait 2010-ben valójában 50-nél is több ellenőrzési tevékenységnek vetették alá a legfontosabb szerződések alapján (lásd az összefoglaló végén található 3. táblázatot a 2010-ben végzett nemzetközi ellenőrző tevékenységekről).

Az EU 2010-ben

2010 volt az első olyan év, amikor az Európai Unió egy jogilag kötelező erejű alapjogi törvény – az Európai Unió Alapjogi Chartája – alapján működött. Az EU új jogi gerincét a 2009. december 1-jén hatályba lépett Lisszaboni Szerződés képezi. Ez idővel biztosítani fogja az uniós polgárok igazságszolgáltatáshoz való jobb hozzáférését és nagyobb arányú demokratikus részvételét. Bár az Alapjogi Charta nyilvánvalóan nem terjeszti ki az Unió hatásköreit, az Európai Parlament az alapvető jogok EU-ban tapasztalt helyzetéről és hatékony végrehajtásáról szóló 2010. december 15-i állásfoglalásában hangsúlyozta, hogy a Chartát figyelembe kell venni a döntéshozatali folyamatokban és a jogszabályok végrehajtásában.

„Az embereknek a Charta iránti érdeklődése és az érvényesítésével kapcsolatos elvárásai magasak. Ugyanakkor a Charta nem alkalmazható minden helyzetre, amikor alapjogokról van szó az Európai Unióban. 2010-ben a Bizottság több mint 4000 levelet kapott a lakosságtól az alapjogokra vonatkozóan. A levelek körülbelül háromnegyede az uniós jog hatáskörén kívüli esetekkel foglalkozott. Ez tükrözi a gyakori félreértést a Charta céljáról és hogy a Charta milyen helyzetekre alkalmazható vagy milyen helyzetekre nem alkalmazható. [...] A Charta valamennyi uniós intézmény és testület által hozott intézkedésre alkalmazható. Így különösen vonatkozik az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság törvényhozó munkájára. [...] A Charta csak abban az esetben alkalmazható a tagállamokra, ha azok végrehajtják az uniós törvényeket.”

Európai Bizottság, 2010-es jelentés az EU Alapjogi Chartájának alkalmazásáról, 3. o.

Ezen új jogi környezet alapján az Európai Bizottság 2010 őszén az alapjogok végrehajtására irányuló stratégiáról szóló közleményében arra a megállapításra jutott, hogy „[t]ehát a nagyigényű alapjogi politika valamennyi feltétele teljesült” (COM(2010) 573 végleges). 2010-ben mindegyik uniós intézmény nyomtatékosította és frissítette az alapjogok iránti kötelezettségvállalását saját hatáskörén belül.

Érdemes megemlíteni például, hogy 2009. december óta az Európai Unió Tanácsának van egy új állandó munkacsoportja az „alapjogok, a polgárok jogai és a személyek szabad mozgása” területén. Az új munkacsoportnak az a szerepe, hogy foglalkozzon az összes, alapjogokkal és polgári jogokkal kapcsolatos kérdéssel, beleértve a személyek szabad mozgását, az EJEE-hez való uniós

csatlakozásról szóló tárgyalásokat és az EU Alapjogi Ügynökségétől származó jelentések utóéletét.

A 2010. év a Lisszabon utáni Európai Unió nemzetközi színpadon való debütálásának szempontjából is emlékezetes mérföldkő volt, mivel a tárgyalások nyomán megnyílt a lehetőség arra, hogy az EU csatlakozzon két nemzetközi szerződéshez, mégpedig az Európa Tanács európai emberi jogi egyezményéhez (EJEE) és a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményhez (CRPD).

1. táblázat: A legalább egy alapjogi jogsértést megállapító EJEB-ítéletek országok szerint

Ország	A legalább egy jogsértést megállapító ítéletek
Ausztria	16
Belgium	4
Bulgária	69
Ciprus	3
Cseh Köztársaság	9
Dánia	0
Egyesült Királyság	14
Észtország	1
Finnország	16
Franciaország	28
Görögország	53
Hollandia	2
Írország	2
Lengyelország	87
Lettország	3
Litvánia	7
Luxemburg	5
Málta	3
Magyarország	21
Németország	29
Olaszország	61
Portugália	15
Románia	135
Spanyolország	6
Szlovákia	40
Szlovénia	3
Svédország	4
Horvátország	21
Összesen	657

Forrás: EJEB, Éves jelentés 2010, Strasbourg, Az Európa Tanács, 2011

Menekültügy, bevándorlás és integráció

Középpontban a migrációs áramlások és a befogadási feltételek

A menedékkérők megfelelő befogadási feltételeinek biztosítása terén nehézségekről számoltak be többek között Belgiummal, Görögországgal és Olaszországgal kapcsolatban. Ennek következtében az államok gyakran intézkedésekkel próbálják korlátozni a menedékkérők teljes számát, ami viszont hátrányosan hathat a védelem színvonalára. Emellett az életkörülményeket is megnehezítheti, például a túlszűfolttság kényszere folytán. Ez érzékelhető Görögországgal kapcsolatban, amelyet több nemzetközi szerv is bírált, köztük az Európa Tanács kínzás és embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés megelőzésére létrehozott bizottsága (CPT). Görögországra komoly nyomás nehezedik a migrációs beáramlások révén: 2009-ben az EU szárazföldi határain őrizetbe vett összes illegális migráns mintegy 75%-át Görögországban fogták el, 2010-ben pedig közel 90% volt ez az arány. Mindeközben a görögországi menekültügyi és

A legfontosabb fejlemények a menekültügy, bevándorlás és integráció területén:

- az Európai Unió Bíróságának ítéletei tisztázták az elismerési irányelvnek (2004/83/EK) a menekültstátuszra való jogosultságról, valamint a menekültstátusz megadásáról és visszavonásáról szóló rendelkezéseit;
- az EU külső határain elhelyezkedő tagállamoknak nehézséget okozott az alapjogok garantálása, amikor megnövekedett migrációs beáramlást tapasztaltak, különösen az illegális bevándorlók fogva tartási feltételei tekintetében;
- felfüggesztették a menedékkérők Görögországnak való átadását a Dublin II. rendelet alapján (343/2003/EK), hogy ne veszélyeztessék az átadott személyek alapvető jogait;
- emberi jogi kihívásokat jelentenek azok a feltételek, amelyek között az illegális bevándorlókat fogva tartják, köztük azokat is, akiknek a menedékjogi kérelmét elutasították;
- a visszafogadási megállapodások szerinti védelmi gyakorlatok aggályokat vetnek fel a visszaküldés tilalmának elvét illetően;
- az állandó tartózkodási engedély feltételeként egyre több tagállam vezetett be integrációs követelményeket;
- néhány tagállamban felmerült az a lehetőség, hogy nagyobb politikai jogokat adnának a migránsoknak.

FRA kiadványok

Access to effective remedies: The asylum-seeker perspective (A hatékony jogorvoslathoz való hozzáférés a menedékkérők szemszögéből), 2010. szeptember

The duty to inform applicants about asylum procedures: The asylum-seeker perspective (A kérelmezők menekültügyi eljárásokkal kapcsolatos tájékoztatására irányuló kötelezettség – a menedékkérők nézőpontja), 2010. szeptember

Lásd: http://fra.europa.eu/fraWebsite/research/publications/publications_per_year/2010/pub_asylum-seekers_en.htm

migrációkezelési rendszer a fejlődés kezdeti szakaszaiban jár, korlátozott határ menti járőrszolgálati, őrizeti és befogadási kapacitásokkal. Ennek fényében néhány tagállam úgy döntött, hogy ideiglenesen felfüggeszti a menedékkérők Görögországnak való átadását.

Középpontban a kiutasítási eljárások – a migránsok fogva tartása

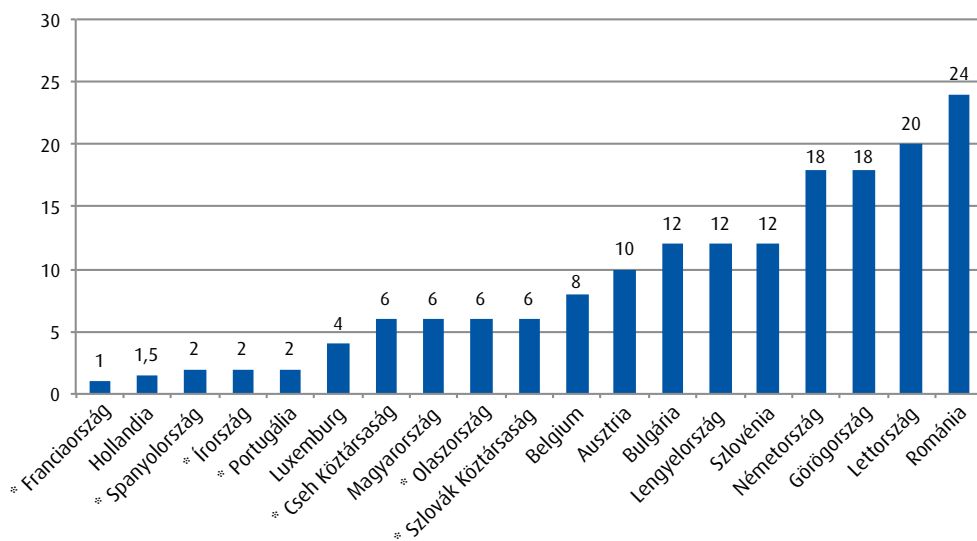
Az EJEB 2010-ben felelősségre vonta Romániát, Görögországot és Máltát az illegális migránsok és menedékkérők jogellenes fogva tartásáért és a velük szembeni embertelen bánásmódért. Ez azt jelzi, hogy a migránsok kezelése az őrizet és a kiutasítás során továbbra is kényes terület az alapjogok terén. A kiutasítási irányelv (2008/115/EK) hat hónapot meg nem haladó őrizetben tartási időszakról rendelkezik, amely bizonyos feltételek mellett összesen legfeljebb 18 hónapra hosszabbítható meg. Az irányelv átültetését 2010. decemberig kellett befejezni. 2010. novemberig az EU nyolc tagállama még nem rögzítette törvényben a kitoloncolás előtti őrizet vagy a kitoloncolás előtti őrizet bizonyos típusainak időtartamára vonatkozó felső határt, mégpedig a következő államok: Ciprus, Dánia, az Egyesült Királyság, Észtország, Finnország, Litvánia, Málta és Svédország.

FRA kiAdványok

Detention of third-country nationals in return procedures (A harmadik országbeli állampolgárok őrizete kiutasítási eljárások során), 2010. szeptember

Lásd: http://fra.europa.eu/fraWebsite/research/publications/publications_per_year/2010/pub_detention_en.htm

1. ábra: Az őrizet maximális időtartama országonként (hónapban)

Megjegyzés : * A csillaggal jelölt országok: Az őrizetnek a nemzeti szabályozásban napokban vagy hetekben kifejezett időtartama a grafikonon hónapokra átszámolva szerepel. Azon országok esetében, ahol több időbeli korlát van, az őrizet leghosszabb lehetséges időtartamát tüntettük fel. Azok az országok is szerepelnek a listán, ahol csak a kitoloncolást megelőző őrizet bizonyos helyzeteire vonatkozóan van felső határ, pl. Hollandia és Románia.

Forrás : FRA (2010), A harmadik országbeli állampolgárok őrizete kiutasítási eljárások során, Bécs, FRA.

Középpontban a dublini rendszer szerinti átadások

Amikor a tagállamok a Dublin II. rendelet alapján a kérelmük feldolgozása céljából visszaadják a menedékkérőket a túlerhelt államoknak, ezzel jogsértések veszélyének teszik ki a kérelmezőket. A Dublin II. rendeletet – akárcsak az összes többi uniós jogi aktust – az alapvető jogokkal összhangban kell alkalmazni. Maga a rendelet a szuverenitási záradék révén lehetőséget ad a tagállamoknak arra, hogy egyénileg felfüggeszék a felelős tagállamoknak történő átadásokat. Ez egy fakultatív záradék, amelyhez olyan esetekben kell folyamodni, amikor az átadás nem felelne meg az emberi jogi kötelezettségeknek.

Az EJEB Nagykamara valójában 2011 elején hozta meg ítéletét az *M.S.S. kontra Belgium és Görögország* ügyben. Az ügy egy afgán menedékkérő kiutasításáról szólt, akit Belgium a Dublin II. rendeletet alkalmazva küldött vissza Görögországba. Az EJEB azt állapította meg, hogy Görögország és Belgium egyaránt megsértette az Emberi Jogok Európai Egyezményének (EJEE) 3. (a megalázó vagy embertelen bánásmód tilalma) és 13. (a hatékony jogorvoslathoz való jog) cikkét. 2010 végén a Dublin-rendelet menedékkérőkre való alkalmazásával kapcsolatban 1000 ügy volt folyamatban az EJEB előtt. Ezek többnyire a Görögországnak és Olaszországnak való átadást kifogásoló, Belgium, Hollandia, Finnország és Franciaország elleni keresetekkel foglalkoztak.

FRA kiadványok

Coping with a fundamental rights emergency – The situation of persons crossing the Greek land border in an irregular manner (Egy alapjogi vészhelyzet leküzdése – a görög szárazföldi határt illegálisan átlépő személyek helyzete), 2011. február

Lásd: http://fra.europa.eu/fraWebsite/research/publications/publications_per_year/2011/pub_greek-border-situation_en.htm

Határellenőrzés és vízumpolitika

Középpontban a Frontex megbízatásának felülvizsgálata

A Lisszaboni Szerződés hatálybalépése után több lépés is történt annak érdekében, hogy javítsák az alapjogok tiszteletben tartását az Európai Unió Tagállamai Külső Határain Való Operatív Együtműködési Igazgatásért Felelős Európai Ügynökség (Frontex) koordinálásával végzett közös műveletek során. Az Európai Bizottság 2010. februárban módosításokat javasolt a Frontex alapító rendeletében (COM(2010) 61 végleges). Ezekben a módosításokban szerepeltek az emberi jogokra való kifejezett hivatkozások, különösen a határőrök képzésével és a közös műveletek lebonyolításával kapcsolatban. A kitoloncolás területén például egy magatartási kódex létrehozását írták elő, amely útmutatást ad a kitoloncolásra szolgáló közös légi járatok megvalósításához. Az Európai Tanács kérése nyomán a javaslatot úgy módosították, hogy a Frontex számára lehetővé tegye a közös műveletek keretében visszaküldött egyének személyes adatainak feldolgozását. Az európai adatvédelmi biztos jelezte, hogy ehhez világos jogalapot, valamint adatvédelmi biztosítékokat kellene megfogalmazni a rendeletben. A javaslatot 2010 végén még az Európai Parlament és a Tanács tárgyalta.

Középpontban a Schengeni Határ-ellenőrzési Kódex reformja

2010. áprilisban az Európai Unió Tanácsa határozatot fogadott el a Schengeni Határ-ellenőrzési Kódex kiegészítéséről és a Frontex által koordinált tengeri határőrizeti műveletekre vonatkozó szabályok és iránymutatások meghatározásáról (2010/252/EU). Ezek az iránymutatások a keresési és mentési műveletekkel, illetve a megmentett vagy feltartóztatott személyek partra szállításával kapcsolatos kérdésekre vonatkoznak, előnyben részesítve az abban az államban való partra szállítást, ahonnan az adott személyek elindultak. Ahol a megmentett vagy feltartóztatott személyeket nem lehet az indulás államában partra szállítani, a partra szállításnak abban az államban kell megtörténnie, amelyben a művelet zajlik. Ezek az új szabályok – amelyeket jelenleg az Európai Unió Bírósága vizsgál – Máltát arra a bejelentésre készítették, hogy többet nem fogad közös Frontex-műveleteket.

A legfontosabb kérdések a határellenőrzés és vízumpolitika területén:

- az EU-tagállamok és harmadik országok közötti együttműködési megállapodások, amelyek lehetővé teszik a migránsok feltartóztatását és visszaküldését a tengeri határoknál, azzal a veszéllyel járnak, hogy a nemzetközi védelemre szoruló személyeket megakadályozzák a menedékjog kérelmezésében;
- lépések történtek annak érdekében, hogy az EU külső határainál végzett, a Frontex irányítása alá tartozó műveletekkel összefüggésben biztosítsák az alapjogok tiszteletben tartását;
- a Frontex Görögország kérésére most először a gyorsreagálási határvédelmi csapatokat (Rabit) is bevetette a Törökországgal közös szárazföldi határon;
- az albániai és bosznia-hercegovinai biometrikus útlevelel rendelkező személyeknek, illetve a tajvani útlevelel rendelkezőknek megadták a vízummentes utazás lehetőségét.

Információs társadalom és adatvédelem

Középpontban az adatmegőrzési irányelv végrehajtása

2010-ben folytatódott a vita az adatmegőrzési irányelv (2006/24/EK) alapjogi megfelelőségéről. A 2006-ban elfogadott irányelv arra kötelezi a telefon- és internetszolgáltató vállalatokat, hogy gyűjtsenek adatokat ügyfeleik összes kommunikációjáról. Egy 2010. június 22-i közös levélben 23 uniós tagállamból több mint 100 szervezet kérte Malmström, Reding és Kroes EU-biztost, hogy „javasolják az adatmegőrzésre vonatkozó uniós követelmények hatályon kívül helyezését, és a forgalmi adatok gyorsított megőrzési és célzott gyűjtési rendszerével való felváltását”. Az irányelv végrehajtása ellen több tagállamban, például Ausztriában, Belgiumban, Bulgáriában és Németországban országos kampány indult. A román alkotmánybíróság (*Curtea Constituțională*) 2009. októberében alkotmányellenesnek nyilvánította az irányelv végrehajtásáról szóló nemzeti jogszabályt (1258. határozat). 2010. márciusban a német szövetségi alkotmánybíróság (*Bundesverfassungsgericht, BVerfG*) döntése felfüggesztette az adatmegőrzési irányelv végrehajtásáról szóló német jogszabályt, kijelentve, hogy ez „súlyos beavatkozást” jelent a személyek magánélethez való jogába (BvR 256/08). Eközben az Európai Bizottság bejelentette, hogy a 2006-os adatmegőrzési irányelvet felülvizsgálat alá vonta.

A legfontosabb fejlemények az információs társadalom és az adatvédelem területén:

- az új technológiák új alapjogi aggályokat vetnek fel, egyúttal az EU adatvédelmi jogszabályainak korszerűsítésére szólítanak fel;
- egyre nagyobb az egyetértés a tekintetben, hogy az adatvédelem fő szempont a nemzetközi megállapodásokban, különösen az utas-nyilvántartási adatállománnyal (PNR) és a Swifttel kapcsolatos megállapodások esetében;
- politikai és jogi szinteken aggályok merültek fel azzal kapcsolatban, hogy bővült a magáncégek általi kötelezően megőrzendő kommunikációs (telefon és internet) adatok köre;
- az adatvédelmi hatóságok függetlenségének kérdésével az Európai Unió Bírósága előtt foglalkoztak;
- folytatódott a politikai vita a testszkenner mint repülőtéri biztonsági eszköz használatának kihatásairól;
- az adatvédelmi aggályok és a tájékoztatáshoz való jog közötti egyensúly témaként merült fel, és az Európai Unió Bírósága is foglalkozott vele.

Középpontban az új technológiák és a kapcsolódó aggályok

Az új technológiák kihatásaival az Európa Tanács több közleménye is foglalkozott. A „Google Street View” (Google utcakép) jó példa azokra a fejlesztésekre, amelyek bizonyos aggályokat vetnek fel. Ezzel a szolgáltatással világszerte sok város utcái mentén, különböző helyekről lehet panorámaképet nézni. Ehhez a Google speciális kialakítású autókkal járja be a városokat. Ez vitákat váltott ki, és sok EU-tagállamban – köztük Ausztriában, Németországban, Spanyolországban, Szlovéniában és Olaszországban – eljárás is indult. Németországban az adatvédelemért és információszabadságért (*Bundesbeauftragter für den Datenschutz und die Informationsfreiheit*, BfDI) felelős szövetségi biztos a személyes adatok internetes közzététele elleni kifogások központi nyilvántartását kérte, az olyan szolgáltatásokat is beleértve, mint a Google Street View. A *Bundesrat* törvénytervezetet fogadott el a szövetségi adatvédelmi törvény (*Bundesdatenschutzgesetz*, BDSG) módosításáról, hogy biztosítsa a személyes adatok jobb védelmét az internetes földrajzi információs szolgáltatások tekintetében, amilyen például a Google Street View.

Európai szinten a testszkennerek témáját vitatták meg részletesen. Az Európai Bizottság 2010. június 15-én adta ki közleményét a biztonsági szkennerek használatáról az EU repülőterein (COM(2010) 311). Azzal érvelt, hogy csak a közös európai megközelítés tudja megteremteni az összhangot és figyelembe venni az EU alapjogi normáit az ilyen szkennerek használatára vonatkozóan.

FRA kiadványok

The use of body scanners: 10 questions and answers (Tíz kérdés és válasz a testszkennerek alkalmazásáról), 2010. július

Lásd: http://fra.europa.eu/fraWebsite/research/opinions/op-bodyscanner_en.htm

Középpontban az adatvédelmi hatóságok jogállása

2010-ben fontos kérdésként jelent meg az uniós tagállamokban működő adatvédelmi hatóságok függetlensége, hatásköre és erőforrásai. A Bizottság kontra Németország (C-518/07) ügyben az Európai Unió Bírósága első alkalommal foglalt állást az adatvédelmi felügyeleti hatóságok függetlensége ügyében. Szigorú kritériumokat állapított meg, és kimondta, hogy a szövetségi államok (Länder) szintjén működő, a személyes adatok nem állami szervek általi feldolgozását ellenőrző német adatvédelmi intézmények nem kellőképpen függetlenek, mivel állami felügyelet alatt állnak. Az Európai Bizottság 2010. június 24-én arra kérte az Egyesült Királyságot, hogy erősítse meg a nemzeti adatvédelmi hatóság, a tájékoztatási biztos hivatal (ICO) hatáskörét, hogy megfeleljen az uniós jognak. 2010 decemberében az Európai Bizottság Ausztriát az Európai Unió Bíróságához irányította az adatvédelmi hatósága függetlenségének hiánya miatt. Az FRA által

FRA kiadványok

Data protection in the EU: the role of National Data Protection Authorities (Adatvédelem az EU-ban: a nemzeti adatvédelmi hatóságok szerepe), 2010. május

Lásd: http://fra.europa.eu/fraWebsite/research/publications/publications_per_year/2010/pub_data_protection_en.htm

összegyűjtött adatok szerint a Franciaországban, Németországban és Spanyolországban működő adatvédelmi hatóságok emberi és pénzügyi erőforrásait jelentős mértékben megemelték a 2007–2010 közötti időszakban. Ezen a téren ugyanakkor jelentős csökkenést figyeltek meg Észtországban, Írországban, Lettországban, Litvániában és Szlovákiában.

A gyermekjogok és a gyermekek védelme

Középpontban a gyermekek szexuális zaklatása és kizsákmányolása elleni küzdelem

Az Európai Bizottság 2010. márciusban a meglévő keretek módosítása érdekében irányelvjavaslatot fogadott el a gyermekek szexuális zaklatása, szexuális kizsákmányolása és a gyermekporno-gráfia elleni küzdelemről (COM(2010) 94 végleges). A javaslat a büntetőjogra is kiterjed, ezen belül büntethetővé nyilvánítja a gyermekek szexuális zaklatásának és kizsákmányolásának azokat a súlyos formáit, amelyek jelenleg nem tartoznak az uniós jogszabályok hatálya alá; foglalkozik a bűnügyi nyomozással és az eljárásindítással; valamint az informatikai környezet fejlődésével, amellyel összefüggésben büntethetővé nyilvánítja a szexuális zaklatás és kizsákmányolás új, az internet alkalmazásával lehetővé vált formáit. A javaslat a külföldön elkövetett bűncselekmények üldözésével is foglalkozik, beleértve a joghatósági szabályokat, az áldozatok védelmét (így például a jogorvoslatához való hozzáférést, jogsegély vagy speciális képviselő biztosítását), valamint a bűncselekmények megelőzését. A javaslat

A legfontosabb fejlemények a gyermekjogok és a gyermekek védelme területén:

- az Európai Bizottság 2011 elején elfogadta az EU gyermekjogi ütemtervét, benne 11 intézkedéssel;
- megállapodás született az emberkereskedelem megelőzéséről, az ellene folyó küzdelemről és az áldozatok védelméről szóló irányelvről, amely külön figyelmet szentel a gyermekek védelmének;
- az Európa Tanács elfogadta a gyermekbarát igazságszolgáltatásról szóló iránymutatásokat és egy ajánlást a fogyatékossgal élő gyermekek intézményektől való függetlenítéséről és közösségi életéről;
- az eltűnt gyermekek számára fenntartott 116 000 európai forródrótot mindössze 13 uniós tagállam működteti;
- a különböző uniós tagállamokban működő intézményekben vagy azok tagjai által elkövetett gyermekbántalmazási ügyekben folytatott vizsgálatok során néhány aggasztó eredmény is született;
- megfigyelések szerint a felnőtt hozzátartozóiktól elszakított gyermekek a migráció vagy a menedékjog keretei között gyakran nem kapnak megfelelő elhelyezést, az érkezéskor végzett orvosi vizsgálat nem mindig teljes körű, a menekültügyi döntéshozatali eljárásokat gyakran nem gyermekbarát módon folytatják, a gyámság minősége pedig az egyes tagállamokban igen eltérő;
- továbbra sincsenek átfogó, kategóriákra bontott adatok a gyermekek bántalmazásáról, kizsákmányolásáról és a gyermekkereskedelemlről; azokban az országokban, ahol az áldozatokat azonosítják, továbbra is nagyon alacsony a nyilvántartásba vett esetek száma.

emellett nemzeti intézkedéseket irányoz elő a gyermekpornográfiát tartalmazó weboldalakhoz való hozzáférés letiltása érdekében, amihez arról is intézkedni kell, hogy a tartalmat a forrásnál töröljék, az igazságügyi szolgálatok vagy a rendőrség felügyelete mellett.

2010. júliusban lépett hatályba az Európa Tanács egyezménye a gyermekek szexuális kizsákmányolással és szexuális visszaéléssel szembeni védelméről (CETS 261). Ez az egyezmény az első olyan nemzetközi jogi aktus, amely a gyermekekkel szembeni szexuális erőszak valamennyi formájával foglalkozik, beleértve a „bizalmi személyek” általi, családi környezetben, iskolában vagy tanterven kívüli tevékenységekkel összefüggésben elkövetett zaklatást. A szexuális zaklatás, a gyermekprostitúció és gyermekpornográfia, valamint a gyermekek pornográf előadásokban való részvételre kényszerítése mellett az egyezmény a gyermekek információs és kommunikációs technológiák segítségével végzett, szexuális célú felbujtásával („grooming”), illetve a szexturizmussal is foglalkozik. Az EU-tagállamok közül 2010 végéig csak Dánia, Franciaország, Görögország és Hollandia ratifikálta az egyezményt.

Középpontban a kísérő nélküli és felnőtt hozzátartozóiktól elszakított gyermekek jogai

A szüleiktől és elsődleges gondviselőjüktől elszakított gyermekek nagyon kiszolgáltatottak, különösen a migráció összefüggéseiben. A kísérő nélküli kiskorúakról szóló, 2010. május 6-án elfogadott bizottsági cselekvési terv (2010–2014) több problémát és megoldást is megnevez (COM(2010) 213 végleges). Az előirányzott cselekvési területek közé tartoznak a következők: a veszélyes migráció és az emberkereskedelem megelőzése; a befogadás és az Unión belüli eljárási biztosítékok, az életkor megállapításával és a család felkutatásával kapcsolatos kérdéseket is beleértve; valamint a tartós megoldások megkeresése, a családegyesítési kérdéseket is beleértve. Ezeket az intézkedéseket egy cselekvési tervben felvázolt intézkedéssorozat révén kell végrehajtani; ezek nem korlátozódnak a bevándorlási politikákra, hanem a migráció kiváltó okaival is próbálnak foglalkozni. A cselekvési terv támogatja a gyámságra és a jogi képviseletre vonatkozó közös normák megállapítását, és azt ajánlja, hogy az illetékes hatóságok a lehető legrövidebb időn belül, lehetőleg hat hónapon belül határozzanak minden kísérő nélküli kiskorú jövőjéről. A döntésben figyelembe kell venni a tagállamok azon kötelezettségét, hogy megpróbálják felkutatni a családtagokat, és meg kell

FRA kiadványok

Separated, asylum-seeking children in European Union Member States, Summary Report (Felnőtt hozzátartozóiktól elszakított, menedékkérő gyermekek az Európai Unió tagállamaiban, Összefoglaló jelentés), 2010. április

Separated, asylum-seeking children in European Union Member States, Comparative report (Felnőtt hozzátartozóiktól elszakított, menedékkérő gyermekek az Európai Unió tagállamaiban, Összehasonlító jelentés), 2010. december

Lásd: http://fra.europa.eu/fraWebsite/research/publications/publications_per_year/2010/pub_sep_asylum_en.htm

vizsgálni a gyermek származási országba való visszailleszkedésének egyéb lehetőségeit, mérlegelve, hogy melyik megoldás szolgálja a gyermek mindenek felett való érdekét. Ebbe beletartozhat a nemzetközi védelmi jogállás megadása és az EU-ba való áttelepítés. A gyermekek visszatérését csak a lehetőségek egyikének tekintik, mivel „ez a kérdés sokkal bonyolultabb és sokrétűbb [...], továbbá a kísérő nélküli kiskorúak kezelése tekintetében világos határok húzódnak a tagállamok cselekvési szabadsága előtt”.

Egyenlőség és megkülönböztetésmentesség

A legfontosabb fejlemények az egyenlőség és a megkülönböztetésmentesség területén:

- az Európai Unió Tanácsában tovább folynak a tárgyalások a „horizontális” irányelvről;
- tagállami szinten tart az új, illetve módosított jogszabályok bevezetése az egyenlőségről szóló irányelvek, konkrétan a faji egyenlőségről szóló irányelv (2000/43/EK), a foglalkoztatási egyenlőségről szóló irányelv (2000/78/EK), az áruk és szolgáltatások terén a nők és férfiak közötti egyenlő bánásmódról szóló irányelv (2000/113/EK) és a nemek közötti egyenlőségről szóló irányelv (2006/54/EK) végrehajtása érdekében;
- az EU területén belül továbbra is nagyok a különbségek abban, hogy az esélyegyenlőségi szervekhez mennyi panasz érkezik. Bár 12 uniós tagállamból a panaszok számának növekedését jelentették, a számok összességében alacsonynak tűnnek. Az esélyegyenlőségi szervek némelyikének kibővítették a mandátumát, hogy a megkülönböztetés több okával tudjon foglalkozni;
- irányelvet fogadtak el a szülői szabadságról (2010/18/EU) és az önálló vállalkozó férfiak és nők közötti egyenlőségről (2010/41/EU), továbbá elfogadták az Európai Bizottság ötéves stratégiáját a férfiak és nők közötti egyenlőségről a 2010–2015 közötti időszakra, miközben tovább folytak a tárgyalások a várandós munkavállalókról szóló irányelvről;
- hivatalosan megnyitották a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézetét (EIGE);
- az EU 2010-ben ratifikálta a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményt (CRPD) további négy tagállammal egyetemben, így összesen 16-ra nőtt az egyezményt ratifikáló tagállamok száma. Az Európai Bizottság elindította az európai fogyatékossgügyi stratégiáját (COM(2010) 636) végleges), és néhány tagállamban történtek előrelépések a fogyatékossgal élők önálló életének és inkluzív oktatásának megvalósítása felé;
- az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága elfogadott egy nagy horderejű ajánlást a szexuális irányultságon és nemi identitáson alapuló megkülönböztetésről ((CM/Rec(2010) 5), míg a Parlamenti Közgyűlés ajánlást és állásfoglalást fogadott el a tárgyban (1914. ajánlás és 1728. állásfoglalás). Az EJEB ítélkezési gyakorlata és intézkedései néhány tagállamot előrelépésre ösztönöztek az azonos nemű párok jogainak, a transzneműek jogainak és a Büszkeség felvonulások kivitelezésének a területén;
- a vallási alapú megkülönböztetés mérlegelésre került a vallási jelképek munkahelyi viselésére és az iskolai vallásórákra vonatkozó bírósági határozatokban;
- mind az idősebb, mind a fiatal személyek munkaerőpiacon való részvételének támogatása figyelmet kapott az Európai Bizottság kezdeményezéseiben;
- előrelépés látszott a többféle okból történő megkülönböztetés kezelésének területén néhány tagállam bíróságánál és esélyegyenlőségi szerveinél.

Középpontban a védelem egyenlő(tlen) szintjei és az esélyegyenlőségi szervek reformja

Az EU szintjén a Tanácsban tovább folytatódtak a tárgyalások a „horizontális” irányelvről. Ez az irányelvtervezet kiterjesztené az etnikai megkülönböztetéssel szemben az uniós jog által jelenleg garantált védelmet a megkülönböztetés összes többi formájára. Országos szinten több tagállamban – köztük Cipruson, Dániában, Észtországban, Franciaországban, Görögországban, Lengyelországban, Máltán, Olaszországban és Portugáliában – is megszüntették azt a „hierarchiát”, amely a faji és etnikai származásnak jobb védelmet biztosít a megkülönböztetés más okainál. Az esélyegyenlőségi szervekkel kapcsolatban 2010-ben fontos fejleményeket lehetett érzékelni. A 21 tagállamból, ahol a 2010-re vonatkozó adatok rendelkezésre állnak, tizenkettőben tapasztalták a panaszok vagy segítségkérések számának növekedését. A meglévő mechanizmusok intézményi reformjára, beleértve többek között a mandátum kiterjesztését a megkülönböztetés más okaira, Dániában, Észtországban és Franciaországban került sor. Az esélyegyenlőségi szervek az ENSZ-egyezmények testületei, konkrétan a Faji Megkülönböztetés Megszüntetésének Bizottsága (CERD) részéről is fokozott ellenőrzés alá kerültek az időszakos felülvizsgálat folyamán.

FRA kiadványok

EU-MIDIS Data in Focus 3: Rights awareness and equality bodies (EU-MIDIS Középpontban az adatok 3.: Jogtudatosság és esélyegyenlőségi szervek), 2010. május

Lásd: http://fra.europa.eu/fraWebsite/research/publications/publications_per_year/pub_dif3_en.htm

Középpontban a fogyatékoságon alapuló megkülönböztetés elleni küzdelem

2010. decemberben történt meg először, hogy tagállamai mellett az EU is szerződő fele lett az ENSZ egyik emberi jogi szerződésének: a fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezménynek (CRPD). Az egyezményt 2010-ben további négy tagállam ratifikálta – Franciaország, Lettország, Litvánia és Szlovákia –, így a 27 tagállamból összesen 16-ra emelkedett az egyezményt ratifikálók száma. A fogyatékoság alapján történő megkülönböztetésről országos szinten továbbra is érkeztek jelentések. Ez tükrözi az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának a fogyatékosággal élő gyermekek intézményektől való függetlenítéséről és közösségi életéről szóló, 2010. februári, tagállamoknak szánt ajánlásában elfoglalt álláspontot is (CM/Rec(2010) 2).

Középpontban az új fejlemények a szexuális irányultság és a transzneműek jogai terén

2010-ben fogadták el az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának ajánlását a szexuális irányultság vagy nemi identitás alapján történő megkülönböztetés elleni küzdelemről (CM/Rec(2010) 5). Ez az ajánlás kormányközi szinten a legnagyobb horderejű politikai kötelezettségvállalás az LMBT személyek jogainak védelme mellett. Az igazságszolgáltatás szintjén az EJEB a *Schalk és Kopf kontra Ausztria*

ügyben hangsúlyozta, hogy az azonos neműek házasságkötésének engedélyezéséről az egyes államoknak kell döntenie. A bíróság ugyanakkor elismerte, hogy „az azonos nemű párokkal szembeni társadalmi attitűdök gyorsan változtak”, valamint hogy egy stabil, tényleges élettársi viszonyban együtt élő azonos nemű pár beletartozik a „családi élet” fogalomkörébe.

A transzneműek jogai területén 2010-ben fontos fejlemények történtek. Franciaországban a transzneműséget törölték a „tartós pszichiátriai megbetegedések” jegyzékéből. Portugáliában új törvényt fogadtak el a nemátalakítás jogi elismeréséről. Németországban az alkotmánybíróság ítélete nyomán eltörölték azt a követelményt, hogy a hivatalos okmányokban bejegyzett nem megváltoztatásának előfeltétele a házasság felbontása. Ausztriában a bíróságok megállapították, hogy az egyén hivatalos okmányokban szereplő nevének és nemének megváltoztatásához nem szabható előfeltételül a műtéti beavatkozás. Máltán az alkotmánybíróság ítélete kimondta, hogy az EJEE 12. cikke szerinti, házasságkötéshez való jogot sérti, ha egy transznemű nőnek nincs joga házasságot kötni férfi partnerével. A menedékjog terén hat uniós tagállam – Finnország, Lengyelország, Lettország, Málta, Portugália és Spanyolország – a leszbikus, meleg és biszexuális (LMB) áldozatokra is kiterjesztette a védelmet, így összesen 23-ra nőtt azoknak a tagállamoknak a száma, ahol az üldöztetésnek áldozatul esett LMB személyek kifejezett védelemben részesülnek.

FRA kiadványok

Homophobia, transphobia and discrimination on grounds of sexual orientation and gender identity, 2010 Update – Comparative legal analysis (Homofóbia, transzfóbia és szexuális irányultságon és nemi identitáson alapuló megkülönböztetés, 2010-es helyzetkép – Összehasonlító jogi elemzés), 2010. november

Leszbikus, meleg, biszexuális és transznemű (LMBT) személyek jogai az Európai Unióban (Factsheet), 2010. november

A legfontosabb jogi tendenciák a leszbikus, meleg, biszexuális és transznemű személyek jogainak védelme területén az Európai Unióban (2008–2010) (Factsheet), 2010. november

Lásd: http://fra.europa.eu/fraWebsite/research/publications/publications_per_year/2010/pub-lgbt-2010-update_en.htm

Rasszizmus és etnikai megkülönböztetés

Középpontban az etnikai megkülönböztetés és az adatgyűjtés szükségessége

A 2010. év azt igazolta, hogy a különböző uniós tagállamokban egyre inkább tudatosul az adatgyűjtés szükségessége. Franciaországban például a népszámlálás – a CERD 2010. augusztusban megismételt ajánlásai ellenére – semmilyen etnikai adatot nem tartalmaz. A sokszínűség és esélyegyenlőség francia biztosa (*Commissaire à la diversité et à l'égalité des chances*) azonban létrehozott egy bizottságot a sokszínűség és a megkülönböztetés felmérésére és értékelésére (Comedd). Ez a bizottság 2010. februárban tette közzé megállapításait, benne számos ajánlással, többek között a kutatás és a megkülönböztetés felméréséhez alternatív eszközöket alkalmazó kísérleti felmérések megerősítésére, amilyen például a családnevek alapul vétele (családnevével történő tesztelés), a helyszíni megfigyelések és esetleg az egyén saját maga által megnevezett etnikai hovatartozására vonatkozó kérdések. A diszkriminációs próbák segítségével

FRA kiadványok

Racism, ethnic discrimination and exclusion of ethnic minorities in sport: a comparative view of the situation in the European Union (Rasszizmus, etnikai megkülönböztetés és az etnikai kisebbségek kirekesztése a sportban: összehasonlító helyzetkép az Európai Unióról), 2010. október

Rasszizmus, etnikai megkülönböztetés és társadalmi kirekesztés a sportban (Factsheet), 2010. október

Lásd: http://fra.europa.eu/fraWebsite/research/publications/publications_per_year/2010/pub-racism-in-sport_en.htm

A legfontosabb fejlemények a rasszizmus és az etnikai megkülönböztetés területén:

- a foglalkoztatás terén történő megkülönböztetés továbbra is gyakori: az esetek többnyire az álláshirdetések, felvételi eljárások, munkakörülmények és elbocsátások kapcsán előforduló megkülönböztetésről szólnak;
- az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés továbbra is a nyelvi akadályok leküzdésére tett erőfeszítésektől, a kulturális sokszínűséghez való alkalmazkodástól függ, valamint az illegális migránsok esetében attól is, hogy az egészségügyi személyzet ne legyen köteles jelenteni a hatóságoknak az okmányokkal nem rendelkező személyeket;
- bár a szociális lakhatáshoz való hozzáférésnek jogi és adminisztratív akadályai csak néhány tagállamban vannak, a rendelkezésre álló bizonyítékok azt mutatják, hogy a kisebbségek továbbra is alacsonyabb színvonalú lakásokban laknak, ami részben közvetlen, részben közvetett megkülönböztetésből ered;
- úgy tűnik, hogy az oktatásban alkalmazott szegregáció továbbra is főként a roma gyermekeket érintő probléma néhány uniós tagállamban. Az oktatásba való bejutásban változatlanul akadályokba ütköznek az illegális migránsok gyermekei néhány tagállamban, ahol az iskolai hatóságok kötelesek információt gyűjteni és beszámolni a tanulók és szülei jogállásáról;
- több tagállamban is előrelépés történt a faji vagy etnikai származás szerinti bontásban történő adatgyűjtés felé, ami fontos fejlemény a potenciálisan megkülönböztető gyakorlatok dokumentálása és felismerése érdekében;
- a legtöbb olyan tagállamban, ahol adatokat gyűjtenek a rasszista indítékból elkövetett bűncselekményekről, a nyilvántartásba került számok növekedést mutattak.

szintén fontos adatokat lehet összegyűjteni. Németországban 2010. februárban tették közzé az első szisztematikusan végzett, az 1990-es évek közepe óta folyó diszkriminációs tesztvizsgálat eredményeit, amelyekből kitűnik, hogy a török hangzású nevet viselő jelentkezők megkülönböztető akadályokba ütköznek a munkaerő-piaci hozzáférésben. A kutatók 528, nyilvánosan meghirdetett hallgatói szakmai gyakorlattal tettek próbát, és azt tapasztalták, hogy a török névvel rendelkező pályázókat 14%-kal kisebb eséllyel hívták vissza a munkáltatók, mint a „német” tesztelőket, a kis cégeken belül pedig lényegesen magasabb volt a diszkriminációs ráta.

Középpontban a rasszizmusról és az idegengyűlöletről szóló uniós kerethatározat

Az EU tagállamainak 2010. november 28-ig kellett átültetniük ezt az uniós intézkedést, amely a rasszizmussal és idegengyűlölettel kapcsolatos bűncselekményekről szóló tagállami jogszabályok közelítését írja elő (2008/913/IB). A rasszista és idegengyűlölo magatartást minden tagállamban bűncselekménynek kell tekinteni, és hatékony, arányos és visszatartó erejű büntetésekkel kell büntetni, maximális büntetési tételként egytől három évig terjedő szabadságvesztéssel. 2010 végén még tartott a végrehajtó intézkedések bejelentése a tagállamok részéről. Amint ez a folyamat lezárul, és elkészülnek a fordítások, az Európai Bizottság megkezdi elemzését a kerethatározat átültetéséről.

FRA kiAdványok

Experience of discrimination, social marginalisation and violence: A comparative study of Muslim and non-Muslim youth in three EU Member States (Tapasztalatok a megkülönböztetéssel, a társadalmi marginalizálódással és az erőszakkal kapcsolatban: összehasonlító felmérés három uniós tagállamban élő muszlim és nem muszlim fiatalok megkérdezésével), 2010. október

Lásd: http://fra.europa.eu/fraWebsite/research/publications/publications_per_year/2010/pub-racism-marginalisation_en.htm

FRA kiAdványok

A megkülönböztető etnikai profilalkotás megértése és megelőzése: Útmutató, 2010. október

Lásd: http://fra.europa.eu/fraWebsite/research/publications/publications_per_year/2010/pub_ethnic-profiling_en.htm

EU-MIDIS Középpontban az adatok 4.: A rendőri igazoltatások és a kisebbségek, 2010. október

Lásd: http://fra.europa.eu/fraWebsite/research/publications/publications_per_year/2010/pub_dif4_en.htm

FRA kiAdványok

The impact of the Racial Equality Directive – Views of trade unions and employers in the European Union (A faji egyenlőségről szóló irányelv hatása – az Európai Unióban működő szakszervezetek és munkáltatók véleménye), 2010. november

Lásd: http://fra.europa.eu/fraWebsite/research/publications/publications_per_year/2010/pub_racial_equal_directive_en.htm

A polgárok részvétele az Unió demokratikus működésében

Középpontban a fogyatékossgal élő személyek szavazati jogának korlátozása

Az FRA egyik jelentése kimutatta, hogy a tagállamok többségében megfosztják szavazati joguktól azokat a fogyatékossgal élőket, akik elvesztették jogképességüket. Ezek a megállapítások felvetik azt a kérdést, hogy ez mennyiben összeegyeztethető a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény 29. cikkében garantált ENSZ-normákkal. Az EJEB előtt hasonló aggályokat vetettek fel. A *Kiss Alajos kontra Magyarország* (38832/06) ügyben az EJEB azt állapította meg, hogy a mentálhigiénés problémák miatt gyámság alá helyezett személyek szavazati jogának automatikus megvonása megsérti az EJE 1. jegyzőkönyvének 3. cikkét. A magyar alkotmány szerint a gyámság alá helyezett személyeknek nincs joguk szavazni. A felperesnél pszichiátriai kórképet diagnosztizáltak, és emiatt részleges gyámság alá helyezték. Később vette észre, hogy a neve nem szerepel a választásra jogosultak nyilvántartásában, és így nem szavazhatott a 2006. évi országgyűlési választásokon. Az EJEB elutasította a teljes szavazási tilalom érvényességét minden részleges gyámság alá helyezett személyre, tekintet nélkül az illető tényleges képességeire. Az EJEB bírói úgy találták, hogy a felperes szavazati jogainak korlátozását csak egy személyre szabott igazságügyi értékelés tehetné volna jogszerűvé.

Középpontban az európai polgári kezdeményezés

A Lisszaboni Szerződés a nyilvánosságnak az Európai Unióban való részvétele terén új részvételi formát vezetett be: az európai polgári kezdeményezést. Az EUSZ 11. cikkének (4) bekezdése előírja, hogy „legalább egymillió uniós polgár, akik egyben a tagállamok egy jelentős számának állampolgárai, kezdeményezheti, hogy az Európai Bizottság – hatáskörén belül – terjesszen elő megfelelő javaslatot azokban az ügyekben, ame-

A legfontosabb fejlemények a részvétel területén:

- az állampolgársággal nem rendelkező uniós polgárok önkormányzati és európai parlamenti választásokon való alacsony részvételi arányai következtében tárgyalások kezdődtek egy választási reformról e területen;
- az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) ítélezési gyakorlatát kiterjesztette a szabad választásokhoz való jogra (az EJE 1. jegyzőkönyvének 3. cikke);
- következő politikai konszenzusPolgári kezdeményezés a rendelet az e2010, a rendeletet formálisanfebruárjában elfogadta a 2011 és lehetalkalmazott április 1-jétől 2012.

FRA kiadványok

The right to political participation of persons with mental health problems and persons with intellectual disabilities (A mentálhigiénés problémákkal küzdő vagy értelmi fogyatékossgal élő személyek politikai részvételhez való joga), 2010. november

Lásd: http://fra.europa.eu/fraWebsite/research/publications/publications_per_year/2010/pub-vote-disability_en.htm

lyekben a polgárok megítélése szerint a Szerződések végrehajtásához uniós jogi aktus elfogadására van szükség”. Ezt az új eszközt részletesen egy európai parlamenti és tanácsi rendelet járja körül, amelyről 2010 végén állapodtak meg, és hivatalosan 2011. február 14-én fogadták el. A rendelet azt írja elő, hogy a szükséges egymillió aláírásnak legalább az összes tagállam egynegyedéből kell származnia.

A hatékony és független igazságszolgáltatáshoz való jog

Középpontban az új uniós kezdeményezések a büntetőeljárások területén

A Lisszaboni Szerződés hatálybalépésével a korábbi harmadik pillért – a büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködést – alárendelték a rendes büntetőeljárásnak, és ami még fontosabb, az Európai Unió Bírósága joghatóságának. 2010-ben több olyan jogalkotói kezdeményezést is előterjesztettek, amely bizonyos értelemben érinti a nemzeti szintű igazságszolgáltatáshoz való jogot. 2010. októberben fogadták el a tolmácsolásról és fordításról szóló irányelvet (2010/64/EU). Az irányelv a gyanúsítottak és vádlottak számára garantálja a jogot az összes lényeges dokumentum érdemi részének írásbeli fordításához, az összes meghallgatás és kihallgatás tolmácsolásához, továbbá az ügyvédekkel való találkozásokon biztosított tolmácsoláshoz. Ezekről a jogokról nem lehet lemondani anélkül, hogy a gyanúsítottak vagy vádlottak jogi tanácsadást vagy teljes körű tájékoztatást kapjanak az ilyen lemondás következményeiről. Arról, hogy a tolmácsolás és a fordítás minősége elégséges-e, az egyéni

A legfontosabb fejlemények az igazságszolgáltatáshoz való jog területén:

- a büntetőeljárásokban a gyanúsítottak vagy a vádlottak eljárási jogainak megerősítését célzó ütemterv („az ütemterv”) végrehajtásának első lépéseként irányelvet fogadtak el a tolmácsolásról és fordításról (2010/64/EU);
- az EU több tagállama is megkezdte a bíróságok megreformálását, beleértve a jogi eljárások hosszának csökkentésére és a függetlenség növelésére irányuló intézkedéseket;
- több tagállamban is lépéseket tettek a nemzeti emberi jogi intézmények (NHRI-k) megerősítése vagy létrehozása érdekében.

FRA kiadványok

FRA Opinion on the draft Directive regarding the European Investigation Order (Az FRA véleménye az európai nyomozási határozatról szóló irányelvtervezetről), 2011. február

Lásd: http://fra.europa.eu/fraWebsite/research/opinions/op-eio_en.htm

esetben illetékes bírónak kell döntenie. Az Európai Bizottság 2010. júliusban javaslatot fogadott el a gyanúsítottaknak szánt „jogokról szóló levélről”, hogy a büntetőeljárások során a tájékoztatáshoz való jogra vonatkozóan közös minimumkövetelményeket vezessen be (COM(2010) 392 végleges). A további javaslatok közé tartozik a hét tagállam által indított kezdeményezés az európai nyomozási határozatról (JAI(2010) 3).

Középpontban az igazságszolgáltatáshoz való jog mint fontos alapjogi szempont

Az igazságszolgáltatáshoz való jog egyrészt egy önálló jog, másrészt más fontos alapjogok érvényesítésének eszköze. A független és hatékony igazságszolgáltatáshoz való jog azonban nem mindig garantált. Az EJEB csak 2010-ben 636 ügyben állapított meg jogsértést a 27 uniós tagállam részéről; ebből 115 esetben sértették meg a tisztességes eljáráshoz való jogot. A probléma mértékét felismerve az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága a tagállamokhoz szóló ajánlást fogadott el (CM/Rec(2010)3) az eljárások túlzott hossza miatti hatékony jogorvoslatról; az ajánláshoz egy *Helyes gyakorlati útmutató is tartozik*. Az FRA 2011-es éves jelentése bemutatja, hogy milyen intézkedéseket hoztak e probléma kezelésére a különböző tagállamokban, többek között Bulgáriában („tartalékügyvédek” kinevezése), Cipruson (az eljárások hossza miatti panaszok minden szinten), Németországban (törvénytervezet a késedelmek miatti anyagi és nem anyagi károkért járó kártérítésről) és Lettországon (a bíróságoknak megengedték, hogy alacsonyabb büntetéseket szabjanak ki, ha az eljárás nem zárult le ésszerű időn belül). A FRA éves jelentése emellett több példát is bemutat a bírói függetlenség erősítése érdekében hozott tagállami intézkedésekre.

FRA kiadványok

Access to effective remedies: The asylum-seeker perspective (A hatékony jogorvoslatához való hozzáférés a menedékkérők szemszögéből), 2010. szeptember

Lásd: http://fra.europa.eu/fraWebsite/research/publications/publications_per_year/2010/pub_asylum-seekers_en.htm

Középpontban a nemzeti emberi jogi intézmények és egyenlőségi szervek

A nemzeti emberi jogi intézmények (NHRI) a nemzeti egyenlőségi szervekkel együtt jelentős mértékben képesek megkönnyíteni vagy biztosítani az igazságszolgáltatáshoz való közvetlen hozzáférést. Azok a nemzeti emberi jogi intézmények, amelyek teljes mértékben megfelelnek a párizsi alapelveknek (azaz az „A” jogállással rendelkezők), jobb helyzetben vannak e szerep betöltéséhez. Miután a skóciai NHRI 2010-ben elnyerte az „A” jogállást, az EU-n belül működő „A” jogállással rendelkező nemzeti emberi jogi intézmények száma 12-re emelkedett, 10 különböző tagállamból (az Egyesült Királyságnak három van). Az akkreditált intézménnyel nem rendelkező tagállamok közül négyben

(Ciprus, Finnország, Olaszország és Svédország) 2010 folyamán döntő lépésekre került sor annak érdekében, hogy az „A” jogállás elnyerésére alkalmas NHRI-t hozzanak létre.

FRA kiadványok

National Human Rights Institutions in the EU Member States (Nemzeti emberi jogi intézmények az EU tagállamaiban), 2010. május

Lásd: http://fra.europa.eu/fraWebsite/research/publications/publications_per_year/2010/pub_national_hr_inst_en.htm

2. táblázat: Az EU-tagállamokban működő nemzeti emberi jogi intézmények akkreditációs jogállásuk szerint

Jogállás	EU-tagállamok
A	Dánia, Egyesült Királyság*, Franciaország, Görögország, Írország, Lengyelország, Luxemburg, Németország, Portugália, Spanyolország, Horvátország
B	Ausztria, Belgium , Hollandia , Szlovákia, Szlovénia
C	Románia
Nem akkreditált	Bulgária, Ciprus , Cseh Köztársaság, Észtország, Finnország , Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Olaszország és Svédország

*Megjegyzések: * Az Esélyegyenlőségi és Emberi Jogi Bizottság megosztja az Egyesült Királyság helyét az NHRI Nemzetközi Koordinációs Bizottságában az Észak-Írországi Emberi Jogi Bizottsággal és a Skót Emberi Jogi Bizottsággal.
A félkövér kiemelés azokat jelzi, ahol a közeljövőben változások várhatók.*

Forrás: Az NHRI-k nemzetközi koordinációs bizottsága.

Az áldozatok védelme

Középpontban az áldozatok jogaira vonatkozó európai szintű előírások kidolgozása

2010-ben számos jogalkotási fejlemény történt. Az Európai Parlament és az Európai Unió Tanácsa 2010 végén megvitatta az emberkereskedelemről szóló irányelv Európai Bizottság által javasolt változatát. Ez az irányelv az emberkereskedelemre adott válaszban a „három P-t” helyezi előtérbe: a megelőzést, a védelmet és a büntülést (prevention, protection, prosecution). Emellett igyekszik erősíteni az áldozatoknak szóló segítségnyújtás és támogatás elemeit, különösen azzal, hogy három külön cikket szentel a gyermekkorú áldozatoknak. Másodikként említendő a 12 tagállam által kezdeményezett európai védelmi határozat (JAI(2010) 2) tervezete, amelyről most folynak a tárgyalások. A tervezet központi témája a személyek közötti erőszak, célja pedig, hogy védelmet biztosítson az áldozatoknak az Unión belüli határok átlépésekor. A tervezetet az Európai Parlament 2010. decemberben első olvasatban elfogadta. Harmadikként kell megemlíteni, hogy 2010-ben arról is folytatódottak a tárgyalások, hogy a meglévő uniós jogszabályokat hogyan lehetne úgy módosítani vagy felváltani, hogy jobban megfeleljenek az áldozatok szükségleteinek, amelyekkel jelenleg a büntetőeljárásban a sértett jogállásáról szóló kerethatározat (2001/220/IB) és a bűncselekmények áldozatainak kárenyhítéséről szóló irányelv (2004/80/EK) foglalkozik. Az Európa Tanács előírásait tekintve 2010-ben több tagállam is ratifikálta az emberkereskedelem elleni fellépésről szóló 2005-ös Európa tanácsi egyez-

A legfontosabb fejlemények az áldozatok jogai területén:

- az áldozatok jobb jogszabályi védelmét szolgáló kezdeményezések az EU szintjén, például az emberkereskedelemről szóló irányelv (COM(2010) 95 végleges), a javasolt európai védelmi határozat (JAI(2010)2) és az új áldozatvédelmi irányelvről szóló tárgyalások;
- az áldozatok védelmére vonatkozó előírások szigorítása, például a gyermekbarát igazságszolgáltatásról szóló iránymutatások elfogadása az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága részéről, illetve az emberkereskedelem elleni fellépésről szóló egyezmény ratifikálása számos tagállamban;
- országos szintű fejlemények az áldozatok helyzetének javítására, beleértve a kártérítéshez és a jogaikról szóló tájékoztatáshoz való hozzáférést a büntetőeljárások során;
- a Tanács és a Bizottság erőfeszítései a nőkkel szembeni erőszak kezelésére;
- az áldozatokról szóló, uniós és országos szintű adatgyűjtés javítására irányuló intézkedések.

ményt (CATHB), köztük Hollandia, Írország, Olaszország és Svédország. Az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága ezenkívül iránymutatásokat fogadott el a gyermekbarát igazságszolgáltatásról; az iránymutatások a gyermekjogok védelmét szolgálják a jogi eljárások során.

Középpontban az áldozatoknak szóló tájékoztatás és kártérítés országos szinten

Az FRA 2011-es éves jelentése több országos szintű fejleményt is bemutat, köztük az országos áldozattámogató hálózatot (Lengyelország), az áldozatoknak szóló kártérítéshez létrehozott könnyebb, átláthatóbb eljárásokat (Németország), a bűncselekmények áldozatait támogató alaphoz való hozzájárulás kötelezettségét az elkövetők számára (Finnország), valamint a kártérítés online igénylésének lehetőségét (Svédország). Írországban chartát adtak ki az áldozatok számára, valamint egy útmutatót a büntetőjogi rendszer megismeréséhez. Az internet szintén fontos szerepet játszik ebben az összefüggésben: Svédországban megjelent a bűncselekmények áldozatainak szóló bírósági bevezető oktatóanyag angol nyelvű változata.

Kitekintés a közeljövőre

Az Ügynökség *Alapjogok: kihívások és eredmények 2010-ben* című 2011-es éves jelentése bemutatja, hogy a különböző területeken milyen kihívásokra kell számítani a legközelebbi jövőben. A jelentésben a következő területek szerepelnek.

A **menekültügy területén** a közös európai menekültügyi rendszernek 2012-re kell elkészülnie. Ezért a következő évben komoly erőfeszítésekre lesz szükség. Az EJEB által az *M.S.S. ügyben* hozott ítéletet követően azok a tagállamok, amelyek még nem függesztették fel határozatlan időre a menedékkérők Görögországnak való átadását a Dublin II. rendelet alapján, ezt 2011-ben valószínűleg meg fogják tenni. Egyelőre nem lehet tudni, hogy ezen a területen lesznek-e további, szolidaritáson és kollektív felelősségvállaláson alapuló kezdeményezések. A kiutasítással kapcsolatos alapjogi kihívások várhatóan ki fognak kristályosodni, ahogy a tagállamok tovább folytatják a kiutasítási irányelv átültetését és végrehajtását.

A **határellenőrzéssel** kapcsolatban a gyorsreagálású határvédelmi csapatok (RABIT) első, görögországi bevetése hasznos tanulságokkal fog szolgálni az ilyen jellegű jövőbeni műveletekhez. A Frontex, az FRA és az Európai Menekültügyi Támogatási Hivatal közötti szoros együttműködés, valamint az alapjogok kihangsúlyozása a Frontex megbízatásán belül lehetőséget teremt arra, hogy az alapjogok a határigazgatás szerves elemévé váljanak.

Az **adattvédelem** területén a közeljövőben valószínűleg napirenden fognak maradni az új technikai fejlesztések kihatásai, és ezek feltehetőleg szerepet fognak kapni az uniós adattvédelmi keret korszerűsítéséről folyamatban lévő, átfogó vitában, akár a testszkennerekkel, akár az utas-nyilvántartási adatállományokkal, adatbázisokkal kapcsolatban vagy egyéb összefüggésekben. A Lisszaboni Szerződésre való tekintettel a közeljövőben két kérdésnek lesz központi jelentősége: az egyik az alapjogi normáknak való megfelelés (például az adatmegőrzéssel összefüggésben), a másik a jelenlegi adattvédelmi keret hatályának kiterjesztése a rendőrségi és igazságügyi kérdésekre.

Ami a **gyermekjogokat** illeti, az EU számára komoly kihívást jelent a kiszolgáltatott helyzetű gyermekek helyzete. A problémás területek közé tartoznak az otthonról elszökött gyermekek, a fogyatékkal élő gyermekek, a roma gyermekek, a felnőtt hozzátartozóiktól elszakított gyermekek a migráció vagy a menekültügy keretei között, valamint a szexuális és munkaügyi kizsákmányolás céljából folytatott emberkereskedelem gyermekkori áldozatai. A felsorolt gyermekek védelmének erősítésére irányuló uniós intézkedésekben elsődleges szempontnak kell tekinteni a gyermek mindenképp felett való érdekét, amelyet a gyermek véleményének meghallgatása után, pszichológiai és fizikai jólétét, valamint jogi, szociális és gazdasági érdekeit kellőképpen figyelembe véve kell mérlegelni. A Bizottság gyermekjogi ütemterve ambiciózus munkatervet biztosít e téren.

Az **egyenlőség** terén az elkövetkező évek újabb lehetőséget kínálnak a tagállamoknak arra, hogy a foglalkoztatás területén kívül is megerősítsék a válás vagy meggyőződés, szexuális irányultság, fogyatékoság és életkor alapján történő megkülönböztetéssel szembeni védelmet. E tekintetben útmutatást adnak az olyan fejlemények, mint például a fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény ratifikálása, a szexuális irányultság vagy nemi identitás alapján történő megkülönböztetés elleni küzdelemről szóló Európa tanácsi ajánlás vagy az EU ötéves stratégiája a férfiak és nők közötti egyenlőség előmozdításáról. Emellett a többszörös megkülönböztetés továbbra is olyan jelenség, amely nagyjából nem jelenik meg az uniós vagy tagállami jogi keretben, illetve a bíróságok és esélyegyenlőségi szervek hozzáállásában. A többszörös megkülönböztetés jobb megismerése, tudatosítása és a jogi folyamatban való elhelyezése az elkövetkező években megoldandó feladat.

Ami a **rasszizmus** és az **etnikai diszkrimináció** tekintetében, néhány tagállamban a foglalkoztatás és a lakhatás területén a megkülönböztetés előfordulásának ellenőrzésére és a megkülönböztető gyakorlatok bizonyítására alkalmazott diszkriminációs próbák sikeressége igazolta e módszer hasznosságát. A siker eredményeképpen számítani lehet rá, hogy a módszer alkalmazása szerte az EU-ban általánossá válik. Emellett a faji vagy etnikai származás szerinti adatgyűjtés – az ECRI és CERD ajánlásaival összhangban – sok tagállam számára változatlanul megoldatlan kérdés. Mivel a rasszista bűnözés továbbra is problémát jelent az EU nagy részében, a büntetőjog területén sok tagállamnak még kötelezettséget kell vállalnia arra, hogy a kerethatározattal és a számítástechnikai bűnözésről szóló Európa tanácsi egyezményrel összhangban foglalkozik a rasszista bűncselekményekkel.

Ami az EU demokratikus működésében való **polgári részvételt** illeti, az európai polgári kezdeményezésről szóló rendelet elfogadása komoly áttörést jelentett. Most, hogy a rendelet hatályba lépett, az uniós tagállamoknak országos szinten meg kell szervezniük a polgári kezdeményezés elindításához szükséges egymillió aláírás összegyűjtését elősegítő struktúrákat és eljárásokat. A polgári kezdeményezésnek mindenesetre segítenie kellene azt, hogy az uniós polgárok közelebb kerüljenek az európai integráció fontos kérdéseihöz.

Az **igazságszolgáltatáshoz való jog** területén a tagállamokban tovább kell folytatni az igazságügyi rendszerek reformját, különösen az eljárások túlzott hossza tekintetében. Ezt az EJE-nél zajló reformokkal összefüggésben kell vizsgálni, amelyek az ügyekben keletkezett túlzott lemaradás kezelésére irányulnak, beleértve a „kísérleti” eljárás bevezetését az ismételt jogsértésekhez. Az EJE-re nehezedő nyomást csak úgy lehet enyhíteni, ha biztosítják a nemzeti igazságszolgáltatási rendszerek megfelelő működését. Ugyanakkor a többi nemzeti mechanizmus megerősítése – különös tekintettel az esélyegyenlőségi szervekre és a nemzeti emberi jogi intézményekre – hozzásegíthet a szisztematikus problémák országos szintű kezeléséhez. Az még később fog kiderülni, hogy – a jelenlegi megszorító intézkedések fényében – az uniós tagállamok tovább folytatják-e a nemzeti emberi jogi intézmények megerősítését.

Végezetül az **áldozatok jogai** területén ígéretes fejlemények mutatkoztak úgy uniós, mint nemzeti szinten. A gyanúsítottak és vádlottak jogairól szóló kezdeményezéseknek (különösen az „ütemtervnek”) kedvezne, ha az áldozatok jogai területén ezzel párhuzamos fejlemények zajlanának, mivel ez világosabb, átfogó jogszabályokat tenne lehetővé a gyanúsítottak és vádlottak jogaival, valamint az áldozatok és szemtanúk jogaival kapcsolatban. A küszöbön álló „európai biztonsági felmérés” és az FRA nőkkel szembeni erőszakkal szembeni felmérése – benne a gyermekkorban elszenvedett erőszakkal és az áldozatok körében megfigyelt bejelentési mintákkal – fényt fog deríteni arra, hogy az áldozatok a gyakorlatban hogyan tudnak élni a jogaikkal.

3. táblázat: Áttekintése monitoring jelentések megjelent az EU-tagállamok és Horvátország részvételéről az ENSZ és az Európa Tanács ellenőrzési eljárások 2010-ben

	CERD	HRC	CESCR	CEDAW	CAT	CRC	CRC-OP-SC	UPR	ECPT	ECRML	FCNM	ECRI	Összesen
Ausztria					✓				✓			✓	3
Belgium		✓				✓	✓		✓				4
Bulgária								✓	✓		✓		3
Ciprus											✓		1
Cseh Köztársaság				✓					✓				2
Dánia	✓									✓			2
Egyesült Királyság												✓	1
Észtország	✓	✓					✓						3
Finnország											✓		1
Franciaország	✓				✓							✓	3
Görögország													0
Hollandia	✓		✓	✓									3
Írország													0
Lengyelország		✓										✓	2
Lettország													0
Litvánia													0
Luxemburg									✓	✓			2
Magyarország		✓							✓		✓		3
Málta				✓									1
Németország											✓		1
Olaszország								✓	✓		✓		3
Portugália													0
Románia	✓								✓				2
Spanyolország						✓		✓					2
Svédország								✓					1
Szlovákia	✓								✓		✓		3
Szlovénia	✓							✓					2
Horvátország*								✓		✓	✓		3
Összesen	7	4	1	3	2	2	2	6	9	3	8	4	51

Megjegyzés: * A 168/2007 sz. FRA alapító rendelet (EC) szerint Horvátország mint EU-tagjelölt ország részt vehet az Ügynökség tevékenységében.

✓ = 2010-ben elfogadott monitoring jelentés

CERD	A Faji Megkülönböztetés Megszüntetésének Bizottsága
HRC	Emberi Jogi Bizottság (az ICCPR felügyelő szerve)
CESCR	Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogi Bizottság
CEDAW	A nőikkel szembeni megkülönböztetés felszámolásával foglalkozó bizottság
CAT	Kínzás Elleni Bizottság
CRC	Gyermekjogi Bizottság
CRC-OP-SC	Jogairól szóló egyezmény a gyermekek-fakultatív jegyzőkönyvét a gyermekek eladásáról
UPR	Egyetemes időszakos felülvizsgálat
ECPT	Európai egyezmény a kínzás megelőzéséről
ECRML	szakértői bizottsági értékelő jelentések
FCNM	tanácsadó bizottsági vélemények
ECRI	Rasszizmus és Intolerancia Elleni Európai Bizottság

Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége

Alapjogok: válogatás a legfontosabb jogi és politikai fejleményekből 2010-ben

2011— 29 oldal — 21× 29.7cm

ISBN 978-92-9192-690-9

doi:10.2811/22967

A nagy mennyiségű információ található az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének elérhető az interneten. Meg keresztül érhetők el az FRA honlapján fra.europa.eu.

Hogyan juthat hozzá az európai unió kiadványaihoz?

Ingyenes kiadványok:

- az EU-könyvesbolton (EU bookshop) keresztül (<http://bookshop.europa.eu>);
- az Európai Unió képviselőin vagy és küldöttségein keresztül. A képviselők küldöttségein elérhetőségeiről a (<http://ec.europa.eu>) weboldalon tájékozódhat, illetve a +352 2929-42758 faxzámon érdeklődhet.

Megvásárolható kiadványok:

- az EU-könyvesbolton keresztül (<http://bookshop.europa.eu>).

Előfizetéses kiadványok (az Európai Unió Hivatalos Lapjának sorozatai, az Európai Bírósági Határozatok Tára stb.):

- az Európai Unió Kiadóhivatalának forgalmazó partnerein keresztül (http://publications.europa.eu/others/agents/index_en.htm).

HELPING TO MAKE FUNDAMENTAL RIGHTS A REALITY FOR EVERYONE IN THE EUROPEAN UNION

2010 volt az első éve az Európai Unió (EU) működtetett alapján jogilag kötelező érvényű jogok törvényének - az alapjogi charta az EU-ban. Az idei összefoglaló éves jelentés az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége reflektorfénybe helyezi a kiválasztott kulcsfontosságú politikai és jogi fejlemények az EU és a tagállamok igyekeznek beadni erőteljes életre alapvető jogi kötelezettségvállalások. Lépéseket 2010-ben is, a sok közül, a megerősítését az alapvető jogok ellenőrzése uniós jogalkotási javaslatok és a rendelet elfogadása a polgári kezdeményezés - egy új, jelentős uniós részvételi demokrácia eszköze. Költözik több tagállamokat, hogy erősítsék, vagy hozzon létre nemzeti emberi jogi intézmények és az EU ratifikálta az ENSZ-egyezmény jogairól szóló fogyatékkal élők (CRPD) kiegészítette ezt a képet.

Mégis, nincs ok az elégedettségre. Az EU továbbra is szembe kell néznie számos aggodalomra ad okot az alapvető jogok terén, mint a tartós és súlyos szegénység, valamint társadalmi kirekesztés roma közösségekben és a romló feltételek mellett a menedékkérők az egyes tagállamokban. 2010-ben, az Európai Emberi Jogi Bíróság szállított több mint 600 ítéletet az emberi jogok megsértése, a határozatok ellen mind a 27 EU-tagállam.

Ezaz összefoglaló kiemeli a kiválasztott kulcsfontosságú kérdéseket az alapvető jogok terén, amelyek a következő témákat: a menekültügy, a bevándorlás és a beilleszkedés, a határellenőrzés és vízumpolitika, az információs társadalom és az adatvédelemre, az a gyermek jogainak és a gyermekek védelme, az egyenlőség és a megkülönböztetésmentesség, a rasszizmus és az etnikai diszkrimináció, az uniós polgárok részvétele az Unió demokratikus működésében; a hatékony és független igazságszolgáltatás és az áldozatok védelmét.

AZ EURÓPAI UNIÓ ALAPJOGI ÜGYNÖKSÉGE

Schwarzenbergplatz 11 - 1040 Bécs – Ausztria

Tel. +43 (0)1 580 30-0 - +43 (0)1 580 30-691

fra.europa.eu - info@fra.europa.eu

facebook.com/fundamentalrights

twitter.com/EURightsAgency

ISBN 978-92-9192-690-9

9 789291 926909